

Το μοιρασμένο φλουρί της βασιλόπιτας

Το πρώτο φλουρί* της βασιλόπιτας που μου 'πεσε - ένα αληθινό φλουρί, γιατί ο πατέρας μου συνήθιζε να βάζει στη βασιλόπιτα του σπιτιού μας μια χρυσή λίρα, βγήκε μοιρασμένο. Πώς έρχονται τα πράματα καμιά φορά!

Ο πατέρας μου, όρθιος μπροστά στο αγιοβασιλιάτικο τραπέζι, έκοβε την πίτα, ονοματίζοντας κάθε κομμάτι ξεχωριστά, πριν κατεβάσει το μεγάλο μαχαίρι του ψωμιού. Αφού έκοψε το κομμάτι του σπιτιού, των αγίων, το δικό του και της μητέρας μου, πριν αρχίσει τα κομμάτια των παιδιών, σταμάτησε, σα να θυμήθηκε κάτι.

«Ξεχάσαμε», είπε, «το κομμάτι του φτωχού». Αυτό έπρεπε να 'ρθει ύστερα από τους αγίους. Ας είναι όμως. Θα το κόψω τώρα και ύστερα θ' αρχίσω τα παιδιά. Πρώτα ο φτωχός».

Κατέβασε το μαχαίρι. «Του φτωχού...» ονομάτισε.

Έπειτα ερχότανε το δικό μου κομμάτι, που ήμουν ο μεγαλύτερος από τα παιδιά.

Καθώς τραβούσε όμως το κομμάτι του φτωχού, για να κόψει το δικό μου, το χρυσό φλουρί κύλησε απάνω στο τραπέζομάντηλο. Το κόψιμο της πίτας σταμάτησε. Κοιτάζαμε ο ένας τον άλλον, κι ο πατέρας όλους μας.

«Ποιανού είναι τώρα το φλουρί;» είπε η μητέρα μου. «Του ζητιάνου ή του Πέτρου; Εγώ λέω πως είναι του Πέτρου»...

«Μην πονοκεφαλάτε...» είπε ο πατέρας.

Άνοιξε το πορτοφολάκι του, έβγαλε από μέσα δύο μισές χρυσές λίρες και τις ακούμπησε στο τραπέζι:

«Να τι θα γίνει. Αυτή φυλάχτε την να την δώσετε στον πρώτο ζητιάνο που θα χτυπήσει την πόρτα μας. Είναι η τύχη του. Η άλλη μισή είναι του Πέτρου».

Και μου την έδωσε.

«Καλορίζικη! Και του χρόνου παιδί μου. Είσαι ευχαριστημένος;»

Ήμουν και με το παραπάνω.

«Θα του τη δώσω εγώ με το χέρι μου...» είπα.

Γελούσαμε όλοι με την παράξενη τύχη μου. Ο πατέρας μου με τράβηξε κοντά του, με φίλησε και μου είπε: «Μπράβο σου. Είσαι καλό παιδί».

Το άλλο πρωί, μόλις ξυπνήσαμε, χτύπησε η πόρτα. Κάτι μου 'λεγε πως ήταν ο ζητιάνος, που έφτανε βιαστικός να πάρει το μεριδίό του. Έτρεξα στην πόρτα, με τη μισή λίρα. Ήταν ένας γέρος ζητιάνος με κάτασπρη γενειάδα. Και μουρμούριζε ευχές τρέμοντας από το κρύο.

«Πάρε, παππού...» του είπα.

Ο γέρος, που δεν έβλεπε καλά το χρυσό νόμισμα, το 'φερε κοντά στα μάτια του, για να το κοιτάξει καλύτερα. Δεν μπορούσε να πιστέψει πως κρατούσε χρυσάφι στα χέρια.

«Τι είναι αυτό, παιδάκι μου;» με ρώτησε.

«Μισή λίρα είναι παππού...» του είπα. «Πάρ' τηνε. Δική σου είναι».

Ο καημένος ο ζητιάνος δεν ήθελε να το πιστέψει:

«Μήπως έκανες λάθος παιδάκι μου; Για ρώτησε τους γονιούς σου. Δεν έχω όρεξη να με παίρνουνε στις αστυνομίες για κλέφτη, μέρα που είναι».

Του εξήγησα με τι τρόπο είχαμε μοιρασθεί το φλουρί της βασιλόπιτας. Ο γέρος έτρεμε τώρα περισσότερο. Μα έτρεμε από τη χαρά του. Σήκωσε ψηλά τ' αρρωστημένα του μάτια και είπε:

«Ο Θεός είναι μεγάλος. Να ζήσεις, παιδάκι μου, να σε χαίρονται οι γονείς σου. Και ο Θεός να σ' αξιώσει να 'χεις πάντα όλα τα καλά, να τα μοιράζεις με τους φτωχούς και τους αδικημένους. Την ευχή μου να 'χεις».

Διασκευή: Παύλος Νιρβάνας

* το φλουρί= χρυσό νόμισμα των Βυζαντινών, αλλά και το νόμισμα που βάζουμε στη βασιλόπιτα, σύμφωνα με το έθιμο.

Ελληνικά Πρωτοχρονιάτικα έθιμα

Στην Ελλάδα υπάρχουν πολλά έθιμα για την παραμονή και την ημέρα της Πρωτοχρονιάς. Το έθιμο της βασιλόπιτας με το τυχερό φλουρί ξεκίνησε από την Ελλάδα. Το ίδιο σχεδόν έθιμο υπάρχει στην Γαλλία και στο Βέλγιο (παλιότερα και στην Γερμανία και στην Αγγλία). Πιο παλιά, οι νοικοκυρές έφτιαχναν την βασιλόπιτα με δυο-τρία φύλλα που ανάμεσά τους τοποθετούσαν τυρί, κρέας, ρύζι ή σιτάρι. Στην Πελοπόννησο οι βασιλόπιτες ήταν μεγάλα ψωμιά κεντημένα με ανάγλυφες παραστάσεις. Σε πολλές περιοχές μαζί με το φλουρί ή αντί γι' αυτό βάζουν διάφορα σημάδια. Στο Πήλιο ένα κομμάτι κλήμα για τα αμπέλια, στο Διδυμότειχο ένα κλαδί βελανιδιάς για τα ζώα, στην ανατολική Θράκη βαμβακόσπορο για το βαμβάκι.

Σε πολλά μέρη της Ελλάδας κρεμούν κρεμμύδες στις πόρτες ή στα κεραμίδια των σπιτιών για να διώξουν τα κακά».

Την Πρωτοχρονιά άνθρωποι κάθε ηλικίας συνηθίζουν να παίζουν διάφορα τυχερά παιχνίδια κυρίως με την τράπουλα. Όποιος κερδίζει, λένε, πως θα είναι τυχερός όλη τη χρονιά.

Το αγαπημένο έθιμο όλων των παιδιών είναι τα κάλαντα. Τα τραγουδούν από πόρτα σε πόρτα και ο οικοδεσπότης τους δίνει δώρα ή χρήματα.

Λεξιλόγιο

το φλουρί
η βασιλόπιτα
ο ζητιάνος
η λίρα
μουρμουρίζω
ο αγιοβασιλιάτικος, -η, -ο
μοιράζω
η τύχη
το μερίδιο
η ευχή
τα κάλαντα

Ερώτηση:

- Στη χώρα όπου ζεις οι άνθρωποι τί συνηθίζουν να κάνουν την Πρωτοχρονιά;